Emlékeztető

Esemény:	Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés területi vitafóruma a 2-21 Maros alegységen
Dátum:	2009.07.21.
Helyszín:	Polgármesteri Hivatal 6900 Makó Széchenyi tér 22.
Facilitátor:	Gulyás Péter
Emlékeztető készítő:	Csepregi Ilona
Előadók:	Gulyás Péter (Öko Zrt. vezette konzorcium), Andó Mihály főmérnök úr (Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság), Dr. Kozák Péter (Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság)
Résztvevők:	Ld. jelenléti ív (30 fő)
Napirend:	**13:30 – 14:00** Regisztráció (Az érkezőket kávé, üdítő várja) **14:00 – 14:05** Megnyitó **14:05 – 14:10** Köszöntőt mond Andó Mihály főmérnök úr (Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság) **14:10 – 14:15** A Víz Keretirányelv és a társadalmi részvétel a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésben Előadó: Gulyás Péter (Öko Zrt. vezette konzorcium) **14:15 – 14:45** Javaslat a jelentős vízgazdálkodási problémákat megoldó intézkedésekre Maros hordalékkúp (2-21). vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységen Előadó: Dr. Kozák Péter (Alsó-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság) **14:45 – 15:50** A bemutatott intézkedési javaslatok megvitatása Párbeszéd, vita a résztvevők és szakértők bevonásával (vélemények, kérdések és válaszok) Szakértők: Dr. Kozák Péter Alsó – Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Fontos Sándor Alsó – Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Greksza János Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság, valamint az Öko Zrt. vezette konzorcium szakemberei **15:50 – 16:00** Kávészünet, Büféasztal **16:00 – 16:30** A bemutatott intézkedési javaslatok megvitatása (folytatás) Párbeszéd, vita a résztvevők és szakértők bevonásával **16:30 – 16:40** Összefoglalás, a fórum zárása

Az előadások után elhangzott hozzászólások, kérdések és válaszok összesítése időrendben:

Balla Iván igazgató Tisza-Marosszögi Vízgazdálkodási Társulat	Üdvözli a tervezést és a közvélemény bevonását. Ugyanakkor bizonytalanságot érez: sok a megoldandó feladat. Úgy gondolja, hogy a tervezés túl toleráns a társadalommal. Több 2021-es határidő is van, ezzel kapcsolatban reméli, hogy az ilyen hosszú távú intézkedések nem fognak feledésbe merülni. Véleménye szerint ágazati és területi szinten is szükség lehet prioritási sorrend felállítására. tudjuk, hogy milyen források állnak a rendelkezésünkre, az azt ra nézve pedig csak reménykedünk. Úgy gondolja, hogy az ütemezésen változtatni kéne. Az agráriumban jelen lévő környezetszennyező technológiák megszüntetése az elsők között megoldandó feladat. Reméli, hogy az intézkedések megvalósulásával a gazdálkodók jól járnak és a vizek valóban jó állapotba kerülnek.
Kádár Mihály igazgató Szeged és Környéke Vízgazdálkodási Társulat	2003-ban kijelölésre kerültek a víztestek, majd az 2005-ben Brüsszel számára is el lett küldve. A kérdése az volt, hogy lehet-e ezen változtatni.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Válaszolva a kérdésre elmondta, hogy 2003.-2005. között tárcaközi egyeztetések folytak. A fórumokon elhangzott javaslatoknak van realitása, akár a víztestek módosítását illetően is. Elmondta, hogy ezzel kapcsolatban mennyiségi korlátok azonban vannak.
Kádár Mihály igazgató Szeged és Környéke Vízgazdálkodási Társulat	Az általuk kezelt víztestek között 26 darab olyan csatorna van, aminek a vízgyűjtő területe nagyobb 10 km^2 -nél, ebből a torontáli területen 3 található. Az intézkedések között szerepelt, hogy a teendők elvégzése a tulajdonos, illetve a kezelő dolga. Ez az állami tulajdonban lévőknél ideális, de mi a helyzet az olyan vizekkel, mint a Domaszéki-főcsatorna, amely kimaradt a víztestek közül,de forgalomképes, és az üzemeltetőnek kell rendbe rakni. Ha ez így van, akkor a 2027-nél jóval későbbi időpontot is megcélozhatunk. El tudja képzelni, hogy a KEOP 2015. után is tudjon működni. A Natura2000 -es területekkel kapcsolatban elmondta, hogy kó lett volna ha a kijelölésnél jelen vannak a területek tulajdonosai. Ez a kijelölés ugyanis többlet terheket ró rájuk a közös cél eléréséhez. Elmondta, hogy ha van lehetőség a víztestek számának bővítésére, akkor szívesen segít ezt kivitelezni.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Elmondta, hogy ez egy hosszú tervezési folyamat, ezért ha a végén derül ki, hogy bővíteni kéne a kijelölt víztestek számát, akkor előfordulhatnak problémák. Elmondta, hogy nem csak állami kezelésben lévő víztestek kerültek kijelölésre. Az intézkedések területi jellegűek, a vízfolyás víztestekkel kapcsolatos intézkedések hatással lesznek olyan területekre is, amelynek nem a vízügy a kezelője. A terv felülvizsgálatánál mindenképpen figyelembe kell venni a víztest kijelölések realitását.
Dr. Tóth Imre elnök Geo-Environ Környezetvédő Egyesület	Elmondta, hogy nagy szükség lenne a vízügyi szervek összefogására a problémák megoldásához. A Maros forrásával kapcsolatban kifejtette, hogy az egyesület kétszer próbálta meg rendbe hozni a környezetét, de a lakosság tönkretette. Ráadásul a román szervek felől ellenállás volt érezhető. Érdeklődött hogy

	kaptak-e ide meghívást, valamint, hogy ők hogyan állnak a tervezéssel. Még egyszer hangsúlyozta, hogy összefogásra van szükség. A Maros magyarországi fővárosa Makó, aktívabban részt kéne vennie a problémák megoldásában. Hangsúlyozta, hogy a Hordalékkúp alatti ivóvízbázis védelme fontos, szigorú megoldásokra van szükség. Véleménye szerint az önkormányzatok nem tudják megoldani a problémákat, ezért az intézkedések megvalósítói közül is ki kéne őket venni.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Reagálva az iméntiekre elmondta, hogy Romániával szoros a kapcsolat. Mivel nekik is kötelező elvégezniük a tervezést, ezért határvízi egyeztetések folynak. El is jöttek, és az ATIKÖVIZIG is meghívást kapott az augusztusban Marosvásárhelyen tartandó fórumra. Az ivóvízzel kapcsolatos felvetésre elmondta, hogy a végrehajtás folyamatban van. Ez a VKI-n kívül történik, melyhez a Vízügyi Igazgatóság szakmai hátteret nyújt.
Andó Mihály főmérnök Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Kapcsolódva az előzőekhez, elmondta, hogy az önkormányzatoknak vannak feladataik, akkor is, ha pénzük nincsen. A nemzetközi kapcsolatokat érintő kérdéshez hozzáfűzte, hogy a tiszai megyék között egyeztetés folyik az árvízvédelmi kockázatokkal kapcsolatban. Nagy területen jelentkezik az önkormányzatok részéről együttműködési szándék.
Medgyesi Pál vezérigazgató Makó-Térségi Víziközmű Kft.	A helyiek panaszait tolmácsolva elmondta, hogy a mikor a makói strandon még a helyén volt a keresztgát, akkor egy porond alakult ki, kellemessé téve a helyet. Most ugyanazon a helyen 1,5 m-es a víz, ami veszélyes. Érdeklődött, hogy össze lehet-e hangolni a partszabályozást a strandolással. Más témára áttérve elmondta, hogy az árhullámok visszahúzódásánál Makó Lesi városrészénél kint marad a töltéslábnál a víz. Kérdése ezzel kapcsolatban, hogy meg lehet-e oldani ezt a problémát. A rétegvizek és az ivóvízbázis védelmével, az ellátással kapcsolatos kockázatok elemzésre kerültek-e? Figyelembe lettek-e véve a szénhidrogén-bányászat hatásai? Vizsgálták-e az energetikai felhasználás kockázatait? Ma már 100 m-es kutakat fúrnak energianyerés céljából. Az eközben felhasznált vizek hová kerülnek, a pótlásuk hogyan oldható meg? A gázvagyon feltárása érdekében rengeteg adat lát napvilágot. Ezek közül vannak olyanok, amelyek szerint akár több száz kútra is szükség lehet. Kérdezte, hogy igazak-e ezek a felvetések, és ha igen, akkor számoltak-e vele. A Marosra is és a Kurcára is meg lettek határozva a dinamikus és a statikus vízkészletek. Ez utóbbi kiemelt jelentőségű, hiszen nem tartozik a megújuló készlethez, ezért fokozott védelmet igényel. Megemlítette, hogy amint az anyagban is szerepel a szennyvíziszappal és annak elhelyezésével kapcsolatos problémákat meg kell oldani. Elmondta, hogy előző nap volt a határideje annak a víztechnológiai platform kidolgozásának, amely azt az országos feladatot tűzte ki célul, hogy felmérje a kutatási-fejlesztési igényeket a vízkezelési technológiák tekintetében. Bízik benne, hogy Dr. Somlyódy László (aki a fent említett projektnek a

	szakmai vezetője) és Dr. Ijjas István (aki a VKI hazai bevezetésében vett és vesz részt) jó kapcsolata révén időben fény derül az átfedési pontokra. A KEOP-ban szennyvíztisztítók esetében meg van határozva, hogy milyen tisztítási hatásfok az elvárt. Ha ezt nem tartják be, tehát alatta maradnak, vagy túllépik azt, akkor nem jutnak támogatáshoz. Tehát ilyen szempontból hiába nagyobb a tisztítási hatásfok mint eddig. Megoldás lehet erre, hogy vagy a KEOP kiírást kell megváltoztatni vagy a Nemzeti Szennyvízkezelési programot kell módosítani.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Reagálva az elhangzottakra megjegyezte, hogy az intézkedések között van olyan amely a technikai fejlesztésekre vonatkozik. Elmondta, hogy Dr. Somlyódy László is részt vesz a VKI tervezésében. Ígéretet tett, hogy továbbítja a KEOP módosítására tett javaslatot. A szénhidrogének bányászatával kapcsolatban elmondta, hogy a bányanyitás előtt részletes környezeti hatásvizsgálatok szükségesek. A hatóság csak akkor adja ki az engedélyeket, ha mindent rendben talált. A vízkészlet-gazdálkodással kapcsolatban elismerte, hogy a napvilágot látott szakértői anyagok ellentmondásosak. Románia és Magyarország közösen meghatározta az igénybe vehető vízmennyiséget.
Andó Mihály főmérnök Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Gyakoriak az általánosan megfogalmazott, de ezzel együtt helyes célok. Hiányolja azonban a konkrét, helyi dolgokat a tervből, de érti, hogy európai szinten ezeket nem lehet beépíteni. Nemzetközi szinten szóba került a marosi vízi szállítmányozás kérdése is. El kell azonban dönteni, hogy hajózni akarunk-e, mert ha igen akkor össze kell szűkíteni a folyót, ami nagyon költséges lenne. Elmondta, hogy a Maros folyó a háború óta nincs szabályozva, ami természetvédelmi szempontból érdekes lehet. Véleménye szerint fontos a helyi döntések megfogalmazása mint például a marosi vízi turizmus és a természetvédelem kapcsolata. Hangsúlyozta, hogy a megfelelő monitoring szükséges a döntések megalapozásához. Erre vonatkozóan is tartalmaz a terv intézkedéseket.
Busa-Fekete Bertalan Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	A Medgyesi Pál által említett hőszivattyúkkal kapcsolatban kiegészítésként elmondta, hogy a 100 m-es kutaknál nem történik vízkivétel.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Kifejtette, hogy folyamatosan a legális tevékenységekről van szó, azonban nem szabad elfelejtenünk, hogy a legveszélyesebbek az illegális tevékenységek. Véleménye szerint nem szabad, hogy a pénz legyen a a legalizálás akadálya. Meg kell adni a segítséget mindenkinek, hogy az engedélyek beszerzése legyen a legkisebb gond.
SZÜNET	
Dr. Szalma Elemér Szegedi Tudományegyetem	Véleménye szerint jó volt az előadás, sok nagy téma van és nagy feladat a megvalósítás, ezért további finomítások szükségesek. De a vezérfonal mindenképpen jó, várja a kivitelezést. Az a kérdés, hogy mi legyen a határidő: bátrak legyünk vagy óvatosak. Ez utóbbi jobban megfontolt lépés.
Kerekes Gábor	Elmondta, hogy a mezőgazdasági telepek állatjóléti pályázatával

Mezőkovácsháza Önkormányzat	kapcsolatban esett a legkevesebb szó eddig. Az elnyert utófinanszírozású, fejlesztési pályázatok finanszírozása elől a bankok elzárkóznak. Június 30-án a finanszírozásra új fejlesztési bankos lehetőség látott napvilágot, azonban a környéken nincsen olyan bank, amely finanszírozná a mezőgazdaságot. Véleménye szerint utána kellene nézni, hogy milyen módja van a segítségnek.
Dr. Szalma Elemér Szegedi Tudományegyetem	A mezőgazdasági területek és a parti sávok kapcsolatát fontos kérdésnek tartva elmondta, hogy a történet körülbelül 1863-ba nyúlik vissza. Már akkor is megfogalmazódott, hogy a vízfolyások mellé fákat kellene telepíteni. Ez a gazdák számára is hasznos lenne, hiszen a védősávok mellett megváltozik a mezoklíma, ami 3-5%-os termésnövekedést eredményezhet.
Kádár Mihály igazgató Szeged és Környéke Vízgazdálkodási Társulat	Dr. Szalma Elemér iménti felvetésére reagálva kifejtette, hogy véleménye szerint a gazdák nem feltétlenül örülnének a csatornák melletti fásításoknak. Ugyanis, a csatornák fenntartásához egy 6 m-es sávot szabadon kell hagyni, ami gyakran nincs meg, mivel már a csatornák fele is magántulajdonban van, csak még éppen nincsen beszántva. Azon kívül a fák beárnyékolják a termesztett kultúrát, sem a napfény, sem a csapadék nem jut le olyan mértékben, így sokak szerint terméskiesés történik. Alapvetően, személy szerint jó gondolatnak tartja a fásítást.
Dr. Szalma Elemér Szegedi Tudományegyetem	Folytatva a vitát elmondta, hogy ha a tárca ad támogatást, akkor az ösztönző lehet e tekintetben.
Kádár Mihály igazgató Szeged és Környéke Vízgazdálkodási Társulat	Megemlítette, hogy az Agrár-környezetgazdálkodási Programban meg van határozva, hogy a terület hány százalékát szükséges gyepként fenntartani.
Kerekes Gábor Mezőkovácsháza Önkormányzat	Elmondta, hogy volt olyan gazdálkodó, aki nem várta meg a támogatást: 6000 fát ültettek idén úgy, hogy kihagyták a fenntartási sávot, például a Kutaséri-csatorna mentén. Máshol is voltak hasonló fásítások, azonban sajnos rosszak a tapasztalatok: a csatorna-fenntartási munkák során sokszor a növendék fákat is kivágták.
Medgyesi Pál vezérigazgató Makó-Térségi Víziközmű Kft.	Örül, hogy jó az együttműködés a román szervekkel. Makó a Maros aljánál van, így sok olyan szennyezés érkezik, amit nem mi idéztünk elő. Éppen ezért különösen örül, hogy az EU-s elvek Romániára is vonatkoznak. Ugyan ez a helyzet a felszín alatti vizekkel is. Ezek is átnyúlnak a határokon és ezekre is vigyázni kell. Hangsúlyozta, hogy együttműködés nélkül nem lehet megvalósítani az elképzeléseket.
Dr. Tóth Imre elnök Geo-Environ Környezetvédő Egyesület	Érdeklődött, hogy a terv benyújtásáig lehetséges-e az adathiányok korrigálása.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Válaszolva az iménti kérdésre elmondta, hogy nem arról van szó, hogy egyáltalán nincsenek adatok, hanem arról, hogy a paraméterek nem mindenhol ott vannak mérve, hogy azok kielégítsék az elvárásokat. A monitoring rendszer VKI szerinti átalakítására van szükség. Sok adat van, de nem mind felel meg

	a jelenlegi formában a VKI-nek. Ezért döntöttek amellett, hogy ezek az adatok nem tekinthetők a VKI szerinti tervezés alapjának.
Florin Moldovan Directia Apelor Mores	Megköszönte a magyar kollégák meghívását. Elmondta, hogy ő a VKI-val foglalkozó marosvásárhelyi iroda vezetője. Azért szerettek volna részt venni a fórumon, mert a problémák náluk is hasonlóak, csakúgy mint a közös célok: a vizek jó állapota. Úgy gondolja, hogy a megoldások is hasonlóak lesznek, és ezzel kapcsolatban sajnos a gazdasági problémák is. Tapasztalata szerint az romániai fórumokon szintén hasonló problémák merültek fel. A legfontosabbnak azt tartja, hogy elindult egy folyamat a vizek jó állapota érdekében. Elmondta, hogy náluk a vizek nagy része jó állapotba hozható 2015-re, de vannak olyanok is, amelyek csak későbbre. Ennek okai elsősorban pénzügyi, kisebb mértékben pedig technikai akadályok. Még egyszer hangsúlyozta, hogy a a legfontosabb, hogy elkezdődött a folyamat. Ismételten megköszönte a meghívást, és elmondta, hogy várják az itteni küldöttséget Marosvásárhelyre.
Dr. Kozák Péter Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Összefoglalva a fórumon elhangzottakat elmondta, hogy csupa olyan dolog hangzott el amelyek kihangsúlyozandók. Ha szükséges a víztestek felülvizsgálatával országosan is foglalkozni kell, hogy megfelelően reprezentálják-e az adott területet. Örül, hogy a román kollégák is részt vettek a mai találkozón, és bízik benn, hogy az együttműködés később is jó lesz a két ország között. Elmondta, hogy kiemelt figyelemre van szükség az illegális tevékenységeket illetően, szigorúbb szabályozás és ellenőrzés szükséges. Megjegyezte, hogy ráadásul ez egy olyan intézkedés, aminek viszonylag alacsony a megvalósítási költsége. Kiemelte a környezetvédelmi célú pályázatokat akadályozó gazdasági problémák megoldásának fontosságát. Meg kell vizsgálni a közbenső finanszírozás lehetőségét és az új pályázatok kiírását. Megköszönte a jelenlévőknek a részvételt, és mindenkit arra biztatott, hogy a továbbiakban is osszák meg az észrevételeiket.

<u>Elhangzott vélemények összefoglalása:</u>

- Kiemelkedő téma volt a gazdasági problémák megoldásának szükségessége. Megfogalmazódott a támogatási rendszer felülvizsgálatának lehetősége, és az utófinanszírozásból adódó nehézségek is.
- A tulajdonosok és az önkormányzatok szerepvállalásához szükséges keretekkel kapcsolatos problémákat is többen megfogalmazták.
- Ugyancsak jelentős téma volt a kijelölt víztestek kibővítésének kérdése.
- A fórum során többször hangsúlyozásra került a nemzetközi és a hazai vízügyi szervek közötti együttműködések nélkülözhetetlensége, valamint a vízügyi ágazat további szereplőinek összefogása.
- Fontos, új kérdésként merült fel, hogy a szénhidrogén-bányászat miatti kockázatok figyelembe lettek-e véve.
- A parti sávok kialakításával kapcsolatban is megfogalmazódtak az érvek és az ellenérvek, de ezek szükségessége elismerésre került.
- Jelentős kérdés volt az adathiány orvoslására a VKI-nek monitoring rendszer kiépítésének szükségessége is.

- A fórum végén Florin Moldovan beszámolójából kiderült, hogy Romániában is hasonló problémákkal kell szembenéznie a tervezésnek.

Vízkeretirányelv vitafórum Makó 2009.07.21.
Regiszrációs lap

	Név:	Intézmény/ Szervezet	Telefon:	E-mail:	Aláírás:
1.	Dr. Fekete Endre	ATIKÖVIZIG			
2.	TÓTH LÁSZLÓ	MAKÓ POLGÁRMESTERIH			
3.	Nagypataki Nóra	ATIKÖVIZIG			
4.	FIAZA KÁROLY	ATIKÖVIZIG			
5.	KOVÁTS ZSUZSA	ATIKÖVIZIG			
6.	BUSA-FEKETE MERTALAN	ATIKÖVIZIG			
7.	BIRÓ ZOLTÁN	DIRECȚIA APELOR MUREȘ			
8.	FLORIN MOLDOVAN	DIRECȚIA APELOR MUREȘ			
9.	Uhrin Mihály	Békés Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság			
10.	ANDRÁSHÁZY	ATIKÖVIZIG			
11.	Dr. Szalma Elemér	SZTE			
12.	Dr. Kozák Péter	ATIKÖVIZIG			
13.	GREKSZA JÁNOS	KMNPI			
14.	BOJTOS FERENC	KÖRÖSNC Szegedi Munkacsoport			

Vízkeretirányelv vitafórum Makó 2009.07.21.

Regiszrációs lap

	Név:	Intézmény/ Szervezet	Telefon:	E-mail:	Aláírás:
15.	Kerpely Klára	WWF Magyarország			
16.	DR. TÓTH IMRE	GEO-ENVIRON			
17.	Medgyesi Pál	Makó-Tersellai Vízikömű Kft			
18.	Szabó István	Makó Tersellai Vízikömű Kft			
19.	KÁDÁR Mihály	SZEGED és SZORMENTE VGT			
20.	Kerekes Csaba	Mezőhavasi Kistérség önkormányzat			
21.	PATAKI DÁVID	Szeged és Környéke VGT			
22.	Versegi László	ATIKÖVIZIG			
23.	JAKUCS IMRE	Mezőhegyes Önkorm.			
24.	SEBEN Pál	Bun Vízügyi Rt			
25.	BUKOG ATTILA	— " —			
26.	PUSZTAI LÁSZLÓ	ATI - KTVF			
27.	CSEPREGI ILONA	publicisztikai készítő			
28.					

MAKÓ VÁROS CÍMERE
Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv
a Maros tervezési alegység
Társadalmi egyeztető fórum
Gulyás Péter
Öko Zrt. vezette konzorcium
„A víz élet, gondozzuk közösen!"
Társadalmi konzultáció
Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése KEOP 2.5.0.A
Befektetés a jö
www.vizeink.hu

MAKÓ VÁROS CÍMERE
Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv
a Maros tervezési alegység
Társadalmi egyeztető fórum